

# AUGUSTIN

Zpravodaj farnosti svatého Augustina v Brně



červenec, srpen 2022

## Farní den



Farní den proběhl v zahradě augustiniánského opatství.

foto: Vít Horník

Všechno to začalo řízkem. V areálu kláštera na Starém Brně se v neděli 12. června sešli všichni, kdo měli chuť nějaký sníst a hlavně se potkat s ostatními, známými i neznámými, farníky. Farní den určený pro všechny generace se opravdu vydařil. Kromě tradičních hravých stanovišť pro nejmladší účastníky byl připravený i program pro dospělé ve formě dvou skvělých prohlídek augustiniánského kláštera a baziliky Nanebevzetí Panny Marie nebo seznamovací

aktivity pořádané pastorační radou. Všichni přítomní měli možnost se v menších skupinkách navzájem seznámit či lépe poznat a společně se zamyslet nad životem ve farnosti. Příjemné odpoledne rychle uteklo také díky pekařskému umění farníků, kteří spontánně vytvořili akci „Peče celá farnost“ a donesli spoustu sladkých dobrot. Krásné zahájení liturgického mezidobí dalo nadějně vyhlídky dalším společným setkáváním.

Anna Vichrová



Fotbalové utkání otců a synů 19. června vyhráli otcové 3:1.

foto: Vít Horník

## Slovo úvodem

Milí farníci,

když jsem psal svůj první úvodník do Zpravodaje, netušil jsem, že ten poslední budu psát už po necelých šesti letech :-). A když je to úvodník poslední, měl by se týkat loučení.

Nedávno jsem narazil na internetu na výrok: „Loučení je jako sladký smutek.“ Když jsem zkoumal, od koho pochází tato slova, zjistil jsem, že je říká Julie Romeovi ve slavné Shakespeareově divadelní hře. Snažil jsem se přijít na to, co tím chtěl Shakespeare vlastně vyjádřit. To, že je loučení bolestivé a smutné, mi bylo celkem jasné, ale nějak jsem moc nerozuměl tomu, proč by mělo být i sladké, nechápal jsem, co by mohlo být na loučení pozitivního.

Když jsem nad tím přemýšlel, tak jsem si uvědomil, že při loučení mnohdy zaznívá to, o čem jsme dříve nemluvili, protože nám to přišlo jako samozřejmé nebo jsme si to neuvědomovali. Až teprve, když se s někým loučíme, nám totiž dojde, jak byl pro nás důležitý, jak moc nám bude chybět, jak moc jsme ho měli rádi. A máme větší potřebu to také vyjádřit slovy. Toužíme po tom, aby to zaznělo, aby to ten druhý od nás slyšel.

I když jsem byl u Svatého Augustina vždycky spokojený a vážil jsem si toho, že zde můžu být, přesto jsem si poté, co jsem se dozvěděl, že budu muset odejít, o to více uvědomil, jak moc mi budou zdejší farníci chybět a že už asi nikdy nebudu působit v takové skvělé farnosti.

Rád bych tedy ještě jednou poděkoval vám všem, kteří tvoříte tuto farnost, a obzvláště vám, kteří jste mi jakýmkoliv způsobem pomohli nebo projevili přízeň či podporu.

Zároveň bych se chtěl omluvit vám všem, kterým jsem jakýmkoliv způsobem ublížil, a také vám, jejichž očekávání jsem nenaplnil či zklamal. Snažil jsem se za vás, kterých se to týká, také pravidelně modlit a prosil jsem Boha, aby vám to nějak vynahradil.

Přeji nám všem, abychom rostli ve vztahu k Bohu a vzpomínali na sebe v dobrém.

o. Josef Novotný

## Stalo se

V neděli 5. června se uskutečnila sbírka na Charitu. Vybralo se 39 234 Kč.

~

V pátek 10. června proběhla Noc kostelů, které se zúčastnila i naše farnost.

~

V neděli 12. června se pořádal farní den. V jeho rámci jsme se mohli seznámit s ostatními farníky (a zjistit barvu jejich kartáčku) či si prohlédnout areál kláštera.

~

V neděli 19. června se utkali ve fotbale ministranti versus otcové. Tentýž den se sešlo farní společenství seniorů, na němž se domlouvali ohledně svého chodu.

## Svátost křtu přijali:

19. 6. Carmen Rita Andrea Grohová  
26. 6. Sára Sychrová

## Svátost manželství přijali:

11. 6. Terezie Vojtíšková  
a Dominik Židek  
11. 6. Lenka Pyskatá a Jiří Obr  
16. 6. Agne Ražanskaite  
a Lukáš Gajda  
25. 6. Veronika Klašková  
a David Fojcik

## Zaznělo v kázání

Před každým závažným rozhodnutím bychom se měli modlit.

*o. Josef Novotný*

## Hospodaření farnosti v roce 2021

**M**ilí spolufarníci, uplynula polovina roku 2022 a řada z vás již jistě netrpělivě očekává přehled hospodaření farnosti v loňském roce.

Již popáté si vám tedy dovoluji předložit výsledky hospodaření farnosti, a to za rok 2021. I tento rok byl stejně jako ten předchozí poznamenán pandemií Covid-19 a s ní spojenými nouzovými stavy v ČR a podstatným omezením všech možných činností. Proti roku 2020 jsme si však zřejmě zvykli fungovat i v rámci omezení veřejného i církevního života, což se projevilo i v hospodaření farnosti. U výnosů došlo proti roku 2020 k nárůstu o **21,07 %** a náklady pak vzrostly o **17,09 %**.

Největším výdajem (investicí) loňského roku a několika posledních let vůbec bylo pořízení nového obětního stolu, ambonu a nábytku do presby-

táře kostela, a to v celkové hodnotě **1 341 174,- Kč**, z toho oltář + ambon stály **1 004 300,- Kč**. Na úhradu této investice byly použity účelové dary ve výši **447 500,- Kč**, účelové nedělní sbírky, konané v letech 2020 a 2021, ve výši **568 967,- Kč** a zbývající část této investice ve výši **324 707,- Kč** pak byla uhradena z úspor farnosti.

Většina výnosů farnosti je i nadále tvořena příspěvkem nás farníků formou kostelních sbírek či darů a většinu nákladů tvoří provozní výdaje kostela a farního úřadu.

Jak tedy naše farnost v roce 2021 hospodařila? Celkové provozní výnosy činily v roce 2020 **2 221 609,42 Kč** a provozní náklady **2 097 614,87 Kč**, farnost tedy dosáhla kladného výsledku hospodaření ve výši **123 994,55 Kč**.

*Jindřich Zuziak*

## Největší provozní náklady:

Sbírky odeslané biskupství	421 493,- Kč
Účetní odpisy	413 433,- Kč
Osobní náklady	385 487,- Kč
Ostatní služby	173 904,- Kč
Opravy majetku	172 792,- Kč
Spotřeba plynu	127 499,- Kč
Spotřeba elektřiny	82 300,- Kč
Poskytnuté dary (Brno-Líšeň)	70 790,- Kč
Květiny	42 509,- Kč
Drobný majetek	32 924,- Kč
Ostatní materiál	29 592,- Kč
Literatura, tisk	28 865,- Kč
Bohoslužebný materiál	28 758,- Kč
Ostatní náklady	26 577,- Kč
Občerstvení na farní akce	21 713,- Kč
Fond PULS	18 879,- Kč
Vodné a stočné	13 237,- Kč

## Hlavní zdroje provozních výnosů:

Kostelní sbírky	1 554 406,- Kč
Dary:	486 210,- Kč
Nájemné	174 640,- Kč

**Stav bank. účtu: 1 355 597,27 Kč**  
(k 31. 12. 2021)

**Stav hotovosti: 146 684,- Kč**  
(k 31. 12. 2021)

**Dlouhodobý majetek: 29 132 705,55 Kč**

## 50 roků od primice P. MUDr. Otto Opálky

P. MUDr. Otto Opálka se narodil v Brně 19. 8. 1915. Zde vystudoval medicínu, po promoci v roce 1945 pracoval v Nemocnici u sv. Anny a žil u své sestry na Krondlově ulici. Byl výborným internistou, diabetologem a diagnostikem. V roce 1960 byl ve vykonstruovaném procesu odsouzen k patnáctiletému vězení. Po osmi letech byl propuštěn. V 57 letech vystudoval Teologickou fakultu v Olomouci a v červenci před 50 lety měl u nás v kostele primiční mši svatou. Jako kaplan působil jeden rok v Židlochovicích a až do své smrti 30. 10. 1983 byl duchovním správcem v Mašovicích u Znojma. Po vysvěcení lékařskou práci zanechal, ale dál radil svým kolegům a nemocným, poněvadž ho stále vyhledávali. Lidé, kteří otce

Opálku znali, mluvili o neopakovatelné a nepopsatelné atmosféře každého setkání s ním. Pomáhal radou a modlitbami, dětsky čistým pohledem vyzařoval velikou vstřícnost a pokoru.

Už jako lékař, svědomitý, všímavý byl ochotný plnit i ty nejobyčejnější služby. Nic mu nebylo nepřijemné. Tehdy byl velký problém sehnat léky a on komunikoval se zahraničím a léky tam obstarával. To se nelíbilo některým vlivným komunistickým činitelům, byl sledován a potom zatčen. Ve vězení dožrál. Když prý jednou stál nahý na věžeňském dvoře před sadistickým bachařem, který na něj řval, v tu chvíli pocítil, jak je ten člověk ubohý a jak potřebuje, aby ho měl někdo rád. Tehdy se prý rozhodl, že až

vyjde z vězení, stane se knězem a bude následovat Ježíše Krista, který je Láskou. Vrátil se s podlomeným zdravím. O vězení říkal: „Pán Bůh ví, proč mě tam poslal.“

Zažil těžké chvíle v obnovovaném a po krátké době rušeném semináři. Pořád byl velkým optimistou. Když umíral na rakovinu, řekl svým spolubratrům kněžím: „Hoši, je to výborné a bude to ještě výbornější.“

Když odpovídal o. biskup Vojtěch na otázku, kdo by mohl být z naší diecéze blahořečen, mezi jinými zmínil i P. Otto Opálku. Vzpomínáme na něj plni vděčnosti za jeho život naplněný služebnou láskou.

*Marta Laudátová*

## „To nejtěžší teprve přijde...“ Rozhovor s o. Josefem

Když 24. dubna otec Josef při ohláškách oznámil, že opustí naši farnost, zavládlo v kostele hluboké ticho. Každý věděl, že tato situace může nastat, málokdo ji čekal po šesti letech. Hovory mezi farníky se od té doby často stočí právě ke vzpomínkám, rekapitulaci, ale i k budoucnosti. Na co bude vzpomínat právě o. Josef?

**Víme, že jsou Vám blízká čísla – máte přehled, kolik dětí jste pokřtil, připravil na 1. svaté přijímání, biřmování? Kolik jste vedl svateb, pohřbů?**

Čísla mám opravdu velmi rád, také si vytvářím různé statistiky, ale u svátostí jsem si řekl, že je tvořit nebudu, abych je neredukoval jen na počty, aby se z nich nestala statistika. Myslím ale, že těch křtů tu bylo tak dvě stě, svateb kolem padesáti, pohřbů kolem stovky.

**Přiznám se, že jsem to zkoušela spočítat, ale ve zpravodajích to zveřejňujeme jen pár posledních let, takže jen vím o 111 dětech na tablech 1. svatého přijímání, které jsou k vidění v Kapli Panny Marie.**

To je pěkné číslo :-), ale přepočítal jsem to a bylo jich 112 :-)

**Od září budete pečovat o duchovní život kandidátů kněžství. Jak konkrétně se tato služba realizuje, jak vypadá denní program?**

To ještě přesně nevím. Podle rozvrhu začíná program ve všední den v 6.45, většinou je to mše svatá nebo modlitba, pak následuje snídane, dopoledne probíhá výuka. I já budu učit nějaký předmět.

Odpoledne mají čas na studium a další aktivity. Pokud není mše svatá ráno, tak je večer, případně máme další formy modlitby, jako je lectio divina, růženec, adorace. Jako spirituál bych jim (bude jich asi kolem deseti) měl být vlastně neustále k dispozici, ráno i večer, aby mohli kdykoli s čímkoli přijít. Doufám, že v noci mě nechají spát :-)

**Budete mít tedy vůbec volno?**

Určitě, když kluci nebudou v Olomouci. Předpokládám, že jednou za měsíc pojedou na víkend domů, v lednu mají tři týdny praxe v sociálních zařízeních – a to bych měl mít volno i já. A pak samozřejmě i o prázdninách.

**Co Váš kněžský život? Mši svatou asi budete sloužit každý den. Budete přijímat intence odjinud?**

Ano, mši máme pro studenty každý den, snad kromě středy. A volných úmyslů bych měl mít docela dost.

**Konviktem jste prošel před vstupem do semináře, působil jste tam i jako prefekt při jáhenské službě před jednácti lety. Nejdete tedy do neznámého prostředí. Na co se těšíte a z čeho máte naopak obavy?**

Ano, asi jsem jeden z mála lidí, kdo půjde do konviktu už potřetí :-). Předpokládám, a na to se i těším, že bych měl mít i víc volného času a mohl bych se věnovat více vztahům, tzn. rodičům, sourozencům, přátelům a kamarádům, na které jsem díky dosavadnímu vytížení ve farnosti i na cyrilometodějské škole neměl tolik času. A také se těším, že budu mít čas na čtení.

**A obavy?**

Abych to dobře zvládal, abych klukům skutečně pomáhal rozlišit jejich povolání, abych neudělal víc škody než užítku. A vzhledem k tomu, že je to dosti specifické prostředí, tak abych neztratil kontakt s realitou.

**Působení u Sv. Augustina se pojí i s vysíláním Radia Proglas, jak jste vnímal tuto svou roli?**

Přiznám se, že když jsem se dozvěděl, že nastoupím ke Svatému Augustinovi, tak jsem byl moc rád, že budu v tak živé farnosti, ale zároveň jsem měl i obavu, a to ze tří věcí: že bude potřeba opravit věž a já se stavařinou neměl žádné zkušenosti, že budu muset učit na církevní základní škole, protože ani s učením jsem neměl skoro žádné zkušenosti, a že mé mše budou pravidelně na Proglase, což znamenalo, že je uslyší lidé v celé republice a já se budu muset více snažit při přípravě kázání. Pak se naštěstí ukázalo, že bohoslužby tak často na Proglase nejsou, a pak už mi to ani nepřišlo.

**V proglasovém archivu záznamů Vašich mší svatých a promluv je ke konci června uloženo 143, o prázdninách ještě nějaké přibudou, takže kdyby se jejich reprízy vysílaly každý den, tak by to zabralo pět měsíců. Doplním ještě, že posluchači Proglasu Vás patrně budou moci slyšet i nadále, protože**

**z olomouckého studia se pravidelně jednou měsíčně vysílají večerní chvilky, které se modlí spirituál se svými konvikťáky.**

Tak to je fajn, že se budeme moci modlit společně.

**Když se ohlédnete za těmi šesti lety u nás, co pro Vás bylo nejtěžší?**

To nejtěžší teprve přijde – když budu muset opustit tuto farnost. Celých šest let bylo velmi krásných. Nepřišlo mi, že bych během té doby prožíval nějaké kritické období. Samozřejmě ne všechno bylo ideální, protože ani já nejsem ideální. Určitě se staly některé věci, kterých mi bylo líto, ale opravdu mohu říct, že jsem zde byl spokojený a nikdy jsem odejít nechtěl. Když už mne myšlenka na odchod někdy napadla, tak spíš kvůli tomu, že jsem vnímal, že by farnost potřebovala někoho jiného, lepšího, kdo by ji lépe vedl směrem, pro který jsem neměl ty správné schopnosti.

Těžké bylo například období covidu, kdy jsem se musel rozhodovat, co dělat a co nedělat a také jakým způsobem, aby to neškodilo, ale pomohlo. To rozhodování spolu s tím, že jsme se nemohli společně vídat, pro mne bylo opravdu náročné.

**Co pozitivního se Vám za těch šest let naopak vepsalo do mysli, srdce? Na co možná nikdy nezapomenete?**

Bylo toho hodně. Určitě budu rád vzpomínat na lidi, které jsem tu potkal, na to, kolik tu bylo ministrantů (to se mi už asi nikdy nepoštěstí), rodin s malými dětmi, na roráty (a společné snídane po nich), Velikonoce a vše, co se s tím váže, úžasné akce s různými farními skupinami, víkend s mládeží ve Slavonicích, farní dny... je toho tolik....

**Zůstalo nějaké nesplněné přání, vize? Jaké?**

Sv. Augustin je velká farnost a v posledních letech jsem více vnímal, že lidé se mezi sebou tolik neznají, a cítil jsem, že je potřeba je více spojovat a propojovat – což zaznívalo i ve výstupech ze synodních skupinek. Snažil jsem se v rámci svých možností vytvářet prostředí, kde by k tomu mohlo docházet, ale nebyl jsem úplně ten typ, který by dokázal spojovat konkrétní lidi či skupiny. Věřím, že otec Petr v tom bude šikovnější a farnost více posune tímto směrem.

...pokračování na str. 4

## Farní diář

5. 7. slavnost sv. Cyrila a Metoděje  
 15. 8. slavnost Nanebevzetí Panny Marie  
 28. 8. Farní tábor mládeže  
 -31. 8.  
 28. 8. Sv. Augustin – jarmark  
 11. 9. fotbal ministranti vs. otcové

...pokračování ze str. 3

### Čím může farnost pomoci procesu předávání kormidla mezi Vámi a Vaším nástupcem P. Vrbackým?

Je důležité, aby otec Petr vnímal, že je přijatý, že jsou farníci rádi, že tu je. A chce to i trochu trpělivosti – do klasické farnosti se vrací po devíti letech.

Teologický konvikt je úplně jiné prostředí než farnost, takže se do „klasického farářování“ bude muset postupně zase dostat. Určitě potěší i nějaká nabídka pomoci ze strany farníků.

### Za rozhovor děkuje a vše dobré přeje

Jaroslava Otradovcová

## Vybavení a výzdoba našeho kostela: Křtitelnice

K architektonicky a sochařsky cennému souboru liturgického vybavení kostela sv. Augustina v Brně patří kromě hlavního oltáře, kazatelny, dvou bočních oltářů zasvěcených Nejsvětějšímu Srdci Páně a Svaté rodině také křtitelnice, umístěná na konci pravé boční lodi v místě, kde již za rohem začíná presbytář. Podobně jako kazatelnu, která je naproti přes uličku mezi lavicemi, ji architekt Fischer ztvárnil jako z kamene vyrůstající osmiboký krystal.

O symbolickém významu čísla osm jsme již psali v souvislosti s výzdobou svícnu na věčné světlo, ale je nutno zopakovat, že jde o číslo spojované se spásou člověka a s osobou Ježíše. „V antické geometrii je oktagon (osmiúhelník) podobou „kvadratury kruhu“ – ztělesněním nemožného. To, co je nemožné, vítězství nad smrtí, naše proměna atd., učinil Bůh.“ (Hernandez) Dva typy křížů, řecký a ondřejský, jsou osami křtitelnice a vytvářejí (skrytou) osmicípou hvězdu, symbol Panny Marie. „Hvězda s osmi paprsky je jedním z nejstarších křesťanských symbolů v katekombách. Je jednotou různých významů; dvojitý kříž, kříž a X, první písmeno jména CHRISTOS, je také nejvyšší stylizací ukřižovaného. Kříž a hebrejské ‚tau‘ (znak spasených v Ezechielovi 9; poslední písmeno řecké abecedy). Shrnuje to svatý Jan ve Zjevení 22,4: ‚budou hledět na jeho tvář a na čele ponosou jeho jméno‘. Myšlen je tím obřad pomazání křížem na čele (křest/biřmování).“ (J. P. Hernandez, Živé kameny. In: *O křesťan-*



ské výtvarné kultuře. Brno 2006, s. 135.) Symbol osmicípé hvězdy se objevuje také vepsán do plochých kovových kruhů dvou svorníků s křížem a christogramem u stojanu (svícnu) na věčné světlo.

Tvar půdorysu křtitelnice vytváří čtyři na vrcholcích spojené osy osmicípé hvězdy. Vzniká tak krystalická prostorová podoba osmiúhelníku. Součástí křtitelnice je také víko ve tvaru osmistěnného jehlanu se zeměkoulí a křížkem na vrcholu. Je z lesklého načervenalého kovu, patrně mědi, a zavřené působí jako střecha pevné věže. Vevnitř horní části je křestní nádoba kruhovitěho obvodu rozdělená na jednu větší a dvě menší části. (Dosud nevíme přesně, proč tomu tak bylo, ale patrně to souvisí s odlišnou podobou křestního obřadu před II. vatikánským koncilem, požadavkem tehdejšího faráře nebo místními zvyklostmi. Dnes se používá pouze nádrž na vodu.)

Podlaha pod křtitelnicí je vyvýšená a tvoří nízký, ale široký sokl, pokrytý stejnou dlažbou, jakou najdeme v celém kostele. Je seříznuta do výrazného tvaru protáhlého pětiúhelníku, z něhož sice pět stěn vystupuje do prostoru, ale má vlastně ještě zadní stěnu šestou, která ji spojuje s počátkem pravé lodi kostela. Stěna pravé kostelní lodi je v části přiléhající ke křtitelnici obložena stejnými hnědočervenými mramorovými deskami s bílými žilkami jako presbytář a sloupy kostela. Křtitelnice je podobně jako kazatelna vytvořena z efektního leštěného velkobrekciového mramoru a také obdobně sestavena z několika částí, které tvoří dohromady působivý estetický celek, odkazující na starověké a středověké

architektonické formy. Pouze pět obdélníkových deskových stěn z osmiboké křtitelnice, podobně jako pětistěnný sokl, úplně vystupuje do prostoru a tyto desky jsou vyleštěny a opracovány. Na šesté a sedmé protilehlé straně tvoří drobné trojúhelníkové trompy přechod mezi osmistěnným a rovným hranolovitým blokem a z velké části už jsou tyto stěny vlastně součástí hranolu, spojeného se zdí. Osmá strana křtitelnice už je uvnitř bloku celá. Tyto tři stěny jsou naznačeny jen několika centimetry mramoru vystupujícího nad povrch hranolu.

Dle mého názoru je škoda, že se tvůrci přece jen nepokusili křtitelnici vytvořit jako čistý osmistěnný útvar se všemi opracovanými a vyleštěnými obdélníkovými stranami a bez spojení se zdí; vznikl by tak další zmenšený věžovitý „chrámek v chrámu“.

Je pochopitelné, že se od starověku (od období vlády císaře Konstantina Velikého), pak v raném středověku, výjimečně až do baroka tvar oktagonu používal zejména u baptisterií, tj. místností s osmibokým bazénem situovaných buď v chrámu, nebo pod ním (katedrála Milánská, z 1. pol. 4. století, viz obraz s výjevem křtu sv. Augustina) případně samostatně stojících budov určených ke křtu, které stávaly poblíž kostela, například za kostelem sv. Jiří (sv. Jurij) v Piranu ve Slovinsku (cca pol. 17. století). Také některé významné panovníky založené kostely raného středověku, např. palácová kaple Panny Marie v Cáchách (8. stol. Německo), San Vitale v Ravenně (Itálie, 6. století) nebo chrám zasvěcený biskupu sv. Donátovi v Zadaru (Chorvatsko, 9. stol.) a jinde, jsou osmiboké. Někdy mají ale i půdorys kruhu, řeckého kříže, šestistěnný apod., tedy centrální půdorys.

Jana Osolobě

Augustin • 7. ročník, číslo 71. • Datum vydání: 3. července 2022 • Další číslo vychází 4. 9. 2022 (uzávěrka 26. 8.).

Vydává Římskokatolická farnost u kostela sv. Augustina, náměstí Míru 377/7, 602 00 Brno. Tisk: Beez Bee, s.r.o., Mlýnská 264/56, Brno.

Redakce: Daniel Blažke, Alžběta Daňková, Luboš Herz (korektor), Martin Holík (kaplan), Gabriela Klašková, Marta Laudátová, Lukáš Meduna (grafik), Josef Novotný (farář), Jaroslava Otradovcová.

www.augustinbrno.cz • e-mail: zpravodaj@augustinbrno.cz • Určeno pro vnitřní potřebu farnosti.

Přijímáme náměty a příspěvky do dalšího čísla zpravodaje. Redakce si vyhrazuje právo příspěvky dle potřeby krátit a upravovat.